Төрөөбүт түөлбэбит чэчирии сайыннын!

2007 сыл

САНГА ОЛОХ

Чурапчы улууһун хаһыата

Балаҕан ыйын 8 күнэ
СУБУОТА
№ 118
(9693)

ХАҺЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЫ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

Улуус дьаһалтатын сонуннара

Билии күнэ улуус оскуолаларыгар балаҕан ыйын 1 күнүгэр буолан ааста. Бастакы кылааска улуус үрдүнэн барыта 419 оҕо киирдэ. Орто оскуоланы бүтэрбиттэр үөрэххэ киириилэрэ түмүктэнэн эрэр. Бүтүннү күнгэ кэтахтан уонна талыллыбыт үөрэххэ киирбиттэр ахсаннара чуолкайдана илик. Уопсайа улууска 522 үөрэнээччи быйыл оскуоланы бүтэрбиттэн, 272 оҕо үрдүк үөрэххэ (52%), 175 оҕо орто анал үөрэххэ (33%) киирбиттэр. Оттон 30 оҕо аллан профессиональнай, 22 оҕо кэлин куораттар үрдүк үөрэхтэрин тэриллэриигэр (ВУЗ) киирбиттэр. Барыта 474 выпускник үөрэнэн хабылынна, ол 91% тэҥнэһэр. Ордук үчүгэй көрдөрүүлэх Алаҕар, Мугудай, Хайахсыт, Бахсы нэһилиэктэн оскуолалара уонна улуустааҕы гимназия буолаллар.

Быйыл хотугу көҥөрүллүү 65 сылын бэлиитээри олоробут. Бу даатаҕа улууска балаҕан ыйын 19 - 23 күннэригэр Кэриэстэбил күннэрэ ыытыллаллар. Бу күннэргэ "Кыһалҕа кыһарыйан" диэн Д.П.Чечебутов хомуйан оногорбут ахтыы кинигэтэ 500 экземплярыынан "Санга олох" РИХ ГУ тэриллэтигэр бэчээтэнэн таҕыста. Декада чэрчитинэн албох дьаһаллар ыытыллаллара былааннанар.

Балаҕан ыйыгар республика да, улуус да үрдүнэн таһымнаах үгүс дьаһаллар ыытыллаллар. Ааас сиртэн ыалдьыттары күүтэбит, Чурапчыбыт тас көстүүтүн туһугар, көҕөрдүүгэ үлэ-хамнас ыытыллыахтаах. Балаҕан ыйын 7 - 17 күннэригэр улуус үрдүнэн СР Правительствотын дьаһалынан "Зеленая аллея" диэн көҕөрдүүгэ декада биллэриллиннэ. Бу декада иһинэн мас олордуу, тэриллэ туһунан рекламнай щиттэри туруоруу үлэлэрэ барыахтаахтар. Барыы көхтөөхтүк ыытан турунахпытына Чурапчыбыт тас көстүүтэ туһугар, кыраһыабай, кэҥэ хараҕынан үөрдэр көстүүлээх буолуоҕ этэ.

Атырдьах ыйын 20 күнүттэн саастарын ситэ илик оҕолор дьыалаларын уонна кинилэр бырааптарын көмүскүүр комиссия председателиэн СГУ юридическай факультетын быйылгы выпускника Саввин Мирослав Прокопьевич ананан үлэтин саҕалаата.

Инна ПОПОВА.

Улууска үүт туттарыыта

(балаҕан ыйын 6 күнүнээҕи туругунан)

Нэһилиэктэр	Сыллааҕы былаан (тонна)	Үүтү туттарыы (тонна)		
		Бары категорияларга		
		Барыта	Нэдиэлэҕэ	Күнүгэ
Алаҕар	409,6	349,6	17,5	2,5
Бахсы	319,2	305,9	14,0	2,0
Болтого	372,4	255,3	9,1	1,3
Болугур	619,4	437,0	21,7	3,1
Арыылаах	364,5	294,6	14,7	2,1
Кытаанах	427,1	364,3	21,0	3,0
Мугудай	513,0	398,6	15,4	2,2
Одьулуун	599,2	426,3	27,3	3,9
Соловьев	807,8	431,0	25,9	3,7
Сылаҥ	367,8	561,0	35,0	5,0
Төлөй	524,5	307,6	16,1	2,3
Хадаар	433,5	410,5	24,5	3,5
Хатылы	375,1	343,5	18,2	2,6
Хайахсыт	413,7	392,4	16,8	2,4
Хоптоҕо	662,1	572,9	30,1	4,3
Чакыр	564,4	517,5	29,4	4,2
Чурапчы	426,7	316,8	18,9	2,7
Барыта	**8200**	**6684,9**	**355,6**	**50,8**

Улуустааҕы тыа хаһаайыстыбатын управленнета.

ПРОГРАММА

проведения Дня Памяти насильственного переселения Чурапчинского района на Север в годы ВОВ

19 сентября

День заезда гостей, регистрация (Администрация МО улуса).

20 сентября

Выезд переселенцев в наслега.

21 сентября

10.00 Открытие: Возложение венков, гирлянды
(Мемориал Памяти переселенцев, с.Чурапча)
13.00-14.00 Обед
14.00 Научно - практическая конференция на тему "Переселение Чурапчинского улуса - трагедия всей Якутии".
14.00 Посещение краеведческого музея, картинной галереи, музея в с. Хатылы (Краеведческий музей, Картинная галерея им. А.П.Мунхалова, музей в с. Хатылы).
17.00 Прием главы МО улуса бывших переселенцев (Столовая "Симиир").

22 сентября

10.00 "Круглый стол" участников переселения:
- Булунский улус (Актовый зал МО улуса).
- Кобяйский улус (Актовый зал ЧСОШ-1).
- Жиганский улус.
(Картинная галерея им. А.П.Мунхалова).
13.00-14.00 Обед
14.00 Собрание общественности посвященное 65-летию переселения (ШК "Айыллаан").
16.00 Композиция "Көҕөрүллүү", фотографирование.
17.00 Ужин.
20.00 Факельное шествие (Мемориал Памяти переселенцев).
21.00 Закрытие Дней Памяти переселенцев (Мемориал Памяти переселенцев).

Икки худуоһунньукка мэнэ таас

Балаҕан ыйын 5 күнүгэр Дириҥ нэһилиэгин сиригэр, Чочуода диэн кэрэ көстүүлэх киэҥ-куоҥ алааска Саха АССР искусствотын үтүөлэх деятеля И.Е.Репин аатынан РСФСР Государственнай бириэмийэтин лауреата,ньуут үөрэҕириэтин туйгуна, худуоһунньук-косторез Семен Николаевич Пестеревкэ уонна СССР Худуоһунньуктарын союһун чилиэнэ , Саха Республикатын ойуулуур-дьүһүннүүр искусствотын үтүөлэх деятеля Иннокентий Дмитриевич Корякингга аналлаах өйдөбүнньук болиэлэри арыйыы үөрүүлэх тутэнэ буолан ааста. Бу дьаһалта улууспут баһылыгын социальнай боппуруостарга солбуйаччы Д.М.Лобанова, культура управлениетын начальника Д.Д.Попов, Дьокуускайтан кэлбит биир дойдулаахтарбыт суруйааччы С.А.Попов - Тумат, худуоһунньуктар А.П.Мунхалов, Г.Родионов уонна сүүрбүт-кэппит, тэрийбит Мэлдьэхситтэн төрүттэхтэр, Хоптоҕо нэһилиэгин баһылыга А.П. Старостин кыттыыны ылбыттар. Тэрээһини күүс өттүнэн хоту көҕөрүллүү кыттыылаах Афанасий Дмитриевич Аммосов иилээн-саҕалаан ыытта.Үөрүүлэҕэ баар - тэйиччи сытар сир дизбэкэ элбэх кэпсэ кэлбита.

С.Н.Пестеревкэ аналлаах өйдөбүнньүгү Георгий Родионов, И.Д.Корякингга аналлаах бэлиэни уола худуоһунньук, аҕатын туйаҕын хатараччы Иннокентий Корякин бэрэ кыһаллан оногорбуттар.

Мэлдьэхси энэр сиртэн-уоттан 13 худуоһунньук үүнэн-үөскээн тахсыбыттара элбэҕи этэр-кэпсиир. Сэрии кэмнэригэр күүс өттүнэн көҕөрүүнэн сибээстээн урукута 1000-тан тахса киниилэх нэһилиэк эстибитэ кинини хараахынаҕар. Мэлдьэхси ыччаттара түмсүүлэхтэрин, тэрээһиннэхтэрин көрдөрөн ытык-мааны дьоннорун үйэтитэллэрэ, олохторун остуоруйатын умнубаттара хайдыыан, атыттарга холобур эрэ буолуоҕ соҕ.

Григорий ТУРАНТАЕВ,
Россия Журналистарын союһун чилиэнэ.

Автор дьаһалтыттан туһэриилэрэ.

Специалист трибуната

"ГОСТЕХНАДЗОР" ТҮБҮКТЭРЭ

Олохпут сайдан урут совхозтарга, тэриллэлэргэ эрэ трактор, улахан техника баар буоллаҕына, билигин хас биирдии тыа ыала иккилии-үстүү тракторданна. От-мас үлэтигэр тыа ыала аҕыраннылар. Дьоҕус мини-трактордар аты солбуйан көлүүлэр көлө буоллулар. Ол эрээри 2003-2004 сыллартан тракторлары молуоктааһын киирэн, дьон техникаларын регистрациялыыртан куотуналлар. Теттеру учуоттан үнүлтарыы да түбэлтэлэрэ бааллар.

"Чурапчы улууһа (оройуона)" МТ баҥылыгынан бигэргэтиллибит техническай көрүү графига "Саха олох" хаһыакка тахсыбытын үрдүгүн, нэһилиэктэртэн, Чурапчы салгыныгыттан даҕаны дьон кэлиитэ олус мөлтөх. Холобур, Чурапчы салгыныгыгэр учуоскаҕа 120 трактор турарыттан 30-чата эрэ кэлэр. Дьонсэргэ буолуоҕуттаах автострахование төлөбүрүн ыыталлаабыт эбиттэ дуу. Дьиҥэ, страховкалаппыт биир сылы 600 солк, онтон сайын эрэ сүүрдэр дьонто сыл аҥарыгар онтоҕуллар төлөбүрэ 400 солк буолар. Бириинэ техническай көрүүгэ (тех. осмотр) ылар тарифпыт гостоплината 80 солк, анал бородуукчуйа сыаната 30 солк. Маҥтан суоттаан көрдөхө, сылы быһа сүүрэр МТЗ-82 тракторга сылга молуога-800 солк, страховката 600 солк, технический көрүүгэ-110 солк, уоскайа 1500 солк курдук наада. Бу төлөбүр трактор ус кыһыны быһа сүүрэрин толкуу боруостуур диэн саныыбын. Арай сайыннары эрэ кэмнэ сүүрдэр дьон ыарырҕаллара буолуо. Дьиҥнээн, сыллаҕы молуок улахана суох, трактор двигателин кыаҕынан аҕаллар. Холобур, мини-тракторга 180 солк, Т-25, Т-16 тракторларга 250 солк, Т-40-400 солк, ЛТЗ-60-600 солк, МТЗ-82-800 солк.

Биириги улууспутугар 2007 сыл көрдөрүүтүнэн уоскайа 892 техника учуокка турар. Кэккэ сыллардаҕы трактор регистрацыятын ылан көрөр буоллахха 2004 сылга 83, 2005 сылга 80, 2006 сылга 74 трактор улууска регистрацияламмыт эбит. Онтон 2007 сылга 143-ү регистрация оногоҥуллубуттуттан, 10-тан тахса МТЗ-82 трактор регистрацияламмыт. "Россельхозбанк" уонна "Сбербанк" иэнгэ кэтэх хаһаайыстыба сайыньыгар анаммыт, Россия үрдүнэн бара турар Аграрнай политикаҕа олоҕуран бэриллэ сылдьар кредиттэһиини туһанан дьон араас тракторлары ылыннылар. Нэһилиэктэргэ баар урукку совхозтартан пайга хаалбыт уонна эрдэ атыылаһыллыбыт тракторлар регистрацияламмакка сүүрэ сылдьаллар.

Трактор барыта 1995 сыл тохсунньу 27 күнүнээҥи 785 №-дээх РФ Юстициятын Министерствотынан бигэргэтиллибит сокуоҥна олоҕуран регистрацияламмыт буолуохтаах уонна РФ Правительствотынан бигэргэтиллибит 2002 сыл олунньу 19 күнүнээҥи 117 №-дээх уурааҥынан сылга биирдэ техническай көрүүнү аҕаан "Талон-допуск" ылыахтаах. Холобур, бу 2007 сылааҥы техническай көрүү түүгүнүн 350 техникаҕа "талон-допуск" бэриллибит. Саас суол алдьанан кэккэ кэнэйдэр үөскэхэбиттэрэ. Ааспыт сыл көрдөрүүтүттэн арыый да үрдүк, 2006 сылга сыл устата уоскайа 250 талон бэриллибит эбит.

Бу кэлэр кэдиэлэттэн выездной регистрация сарыаныахтаах. Маҥа нэһилиэктэр баҥылыктарын кытта сөпсөһөн, кинилэр техникаларын дьоннорун мунньар түгэннэригэр, мин маҥтан тиийэн техникаларын регистрацияльыбын, оту тэҥэ таарыйа техническай көрүүнү ыытабын. Биир күн тиийэрэ быдан судургу да буоллаҕа. Онон нэһилиэк дьаһалталара дьоннорун түмэллэрэ, техникаларын дьоннорун регистрациялаһыан да наадатын ейдиэллэрэ буоллар диэн этиэхпин баҕарабын. Син-биир массыынаны ылдьа сылдьар курдук, трактор ыытта сылдьар күн провааллаах, регистрацияламмытын туһунан сертификаттыстибэлэх, кинилэ буолбатах буоллаҕына дэбилэриниэхтэх, страховкалаах, техническай көрүүнү ааспыт буолуохтаах. Онтон туох да документа суох буоллаҕына ыстараантыыр стоянкаҕа киллэриллиэхтэх. Бэйэрит да билэрит буолуо, маҥа киирбит техника СР региональнай энергетическай комиссиятта олохтообут тарыбынан 3,5 тоннаҕа диэри тракторлар (ол аата ЛТЗ-60) биир чаһыгар 10 солк, ол аата биир сууккаҕа 240 солк, телевизор, онтон 3,5 тоннаттан үөһэ ("Беларусь" трактортан саҕалаан) биир чаһыгар 20 солк, биир сууккаҕа 480 солк, телевизор. Ити аата МТЗ трактор уон хоннуона 4800 солк тиийэр!

Бу дьыл бэс ыйыгар ИДьО-ну кытта холбоһуктаах "Трактор" диэн операция ыыталлыбыта. Рейдэлэр түмүктэриннэн 26 боротокуол оногоҥуллуннар, ол иҥэтэр 4 тэриллэ салайаччыттар. Ол гэрэгүнэн тэриллэрин тракторларын техническай көрүүтүн ыытта иликтэрэ буолла.

Мин бэйэм 8 сыл механигынан үлэлээбитим. Дьэ, маҥа кадр бэлэмнуоҕуттар үгүс ыарахаттар бааллара. Профессиональнай лицей тракторист-машинистары үөрэтиэт буолбута уонтан тахса сыл буолла. Онон уруккуттан кадрдар үлэлиилэр. Чурапчы улууһун оскуолаларыттан билигин кэмнэ Дарин агрооскуолатыгар, Мындаҕаайы, Толой оскуолаларыгар куруһуок эрэ быыныыттаннан үөрэтиллэр. Мин саныыбар, тыа хаһаайыстыбатыттан дьарыктанар улуус буоларбыт быһыытынан оскуолаларга барыгыар уолаттарга анаан "тракторовождение" предметтан киллэрэн, кинилэр ос-уоланы бүтэриллэриттэн права ылаллара буоллар. Бу быыл сайын от үлэтин кэмигэр сокуонтан саастарыгыттан илик оҕолор тракторга үлэлээн эрдэйин, оҕоллонуу түүннэрэ тарыстылар. Маҥа торомуттуттан эпизиэтэнэ 1 сүгэллэр диэн этиэхтэн баҕарабын.

Балаҕан ыйын 3 күнүгэр ыытыллыбыт улуус дьыалаларын мунньаҕар техниканы учуоскаҕа ылыы, техническай көрүүнү ыытыы туһунан боппуруос туруорулунна. Онон маҥтан иннэ дьон-сэргэ техникаларын регистрациялаппыахтара, техническай көрүүнү кэмигэр ыыталлыахтара диэн эрдэхтэбин.

В.И.СИВЦЕВ,
Чурапчы улууһунаҕы
Гостехнадзор кылаабынай инспектора.

Д.П.Коркин аатынан спортивной интернат-оскуола тэрийиллэрэ 50 сылыгар

ДЬОЛЛООХ ТҮҺҮЛГЭЛЭЭХ ТОМТОР

"Бэрдинсийэр диэмэҥ -
Үчүгэйи эрэ баҕарабын.
Биллээҕинсийэр диэмэҥ -
Үтүөнү эрэ арчылыыбын."
Е.Е.Гаврильева.

Интернат-оскуола томторун дьоллоох томтор диэрим орунньаах. Маҥа педучилище аҥыллан 600-тэн тахса саха эҥэр ыччата учуутал идэтин баһылаан, Саха сиригэр сайдыытыгар кыраҕа суох кылаатын киллэрбиттэрэ. Онтон оскуола-интернат, салгыы республиканскай-спортивнай оскуола-интернат буолбута. 1999 сыллтан Россия үрдүнэн ааҕар бастакы тыа сиригэр Чурапчытаабы физическэй культура уонна спорт института аҥыллыбыта. Маҥа барыгыар ыытыллыр кэнибит Д.П.Коркин өр кэмнэх үлэтин түмүгэ, ситиһиитэ тирэх буолбута. Бу томтортон үс олимпиецтар, Европа, СССР, РСФСР, Аан дойду чемпионнара, биллиилэх спортсменнар, үтүөлэх үлэһиттэр үүнэн-сайдан тахсыбыттара, оройуоммутун, республикабытын аар-саарга аатталлар.

Үрүт күн сардаҥаларын эпиэр-хаммар иэнэрэн, үрдүк мэтэ-халлаан ыраас салгыныттан тыынан, Чурапчы биир саамай кэрэ көстүүлээх интернат-оскуола томторутар үлэлээбит сылларбыт, буспут-хаппыт, сүүнэхтэр турбут көрдөөх кэмнэр быыстыларын күүлүүк саныыбын, үрдүүктүк сыаналыыбын, хаһан да умнубаппын. 1967 сыллаахха балаҕан ыйын 1 күнүттан үөрүүлээхтэ иитэччиэхпин үлэлэбитим. Очиолорго сэбиэдиссэй М.Т.Спиридонова эта. Ол кэмнэ Лена Керемлеева ийэтэ учуутал В.Д.Ефимова оройуон хаһыатыгар үлэбин хайдаан суруйан сонуннута, сүрэбин көтөхтүтэ.

Түөрт квартиралаах уоскайа (билэгин да турар) биир квартиратыгар Н.Н.Батучиналыын наһаа үчүгэйдик күлэн-үөрэн, сэргэхтик олорбуппут. Доруобуйаҕа Д.П.Коркин, дьиэлэтэ Александра Семеновна үчүгүй сылдьаллара, истиҥ дьоно этэллэр.

Кэлин М.Д.Гуляев директордаан олордоҕуна иитэччиэхэн, онтон психологынан үлэлээбитим. Саха дьиэҥэ кабинет бэлэбитэ, билигин ол баанньык буолан турар. Мин наһаа кыһаммыахпын, дьулуурдаах, чулуурдаах, эйэҕэс-сайдаҕас учууталлары, иитэччиэхтэри, салайаччылары, кырдьаҕастары, тренерлэри, кылаас салайаччыларын ыытта таһаарыылаахтык пенсиялаах тахсыахпар диэри үлэлээбитим. Кинилэри кытта күн бүтүүтүгэр диэри сибээстэһэбит.

Олорбут томторум айылаҕа чураһатар, алтыһыаннар ураты абыланнаҕа. Дьылыгырас хатыгыгар күүгэл лабааларынан намыдьыта далбаатыыллара. Бытаҕа буолан ыйаммыт сибиргэстэр толбоччура сонньоох күннэ көөчүктэнэ көрөллөр, итиннэ иилэнэн ылаллара. Хаарыан хатыгыгар быгыгыт арыйаабыттар. Туох барыта суох буоллаҕына суохтанар. Баарыгар үөрэнэн хаалан улахаҥҥа уурбаппыт. Улаатан баран өр саастын умсуҥуйа, сайыһа саныыгын. Кэрэни кэнэ сылдьан сэтэ көрэхсэбиккин. Бу бириинэ томторбут кэйиитэ, итэ намчы хатыннар ийэ буоллаҕына силистээхтэрин карьиэтэ, төрөөбүт уус дьонноруттан төрүттэхх.

Оскуола диэн ытык сир баар, учуутал диэн улуу киһи баар. Оскуолаҕа учууталларга үөрэммит үөрүүлэхпин, кинилэргэ бараммат махтаныахпын. Оскуола, учуутал туһунан билбэт буоллаххына үйэлэхх үөрүүтэр күлүгү түһэрэхх курдук. Кинилэрэ суох төһө да билэ-көрө сатаабытын иҥин ыарыг тиийбэт. Хомойобун хаарыан, күлүү настаанигэтэрбин Р.Р.Абрамовы, К.С.Постниковы кытта үчүгэйдик сэҥэрэспэппиттэн, кэпсэппэрин суруйан хаалбатахпыттан.

Кэрэхсиим аҕата Н.Е.Кажелкин педучилищены бүтэрбэтэ. Онтон сэттэрэн эбитэ буолуо, кэрэхсиим Н.Н.Кажелкин оскуола сылларыттан спорду пропагандаалаһыанна сыралаһан сэмэйдик, биллибэккэ-кэстүбэккэ үлэлээн кэлбит. Эдэр сылдьан ойуоҥ волейбола, туспуута сүүкэрдэммит хамандаатын үлэлээтэ. Дьиҥнэх чөл олоҕу тутуһар баҕаест, сүүрүк, мотоциклист, скрипкаҕа оскньуур, хаартыска эгэлгэтин түһэрэр (кэлин видео) хаһан да бэйэтин кэпсэммэт киһи. Биириинэ спорт холбообута. Николай Мугудайга IX-X кылаастарга үөрэнэ сылдьан көҥүл туспуу секциятын ыытыта. Калин Сибиэхэй аарыгыаҕа сулуустальыр кэмигэр Чита уобалаһыгар, онтон Новосибирскайга үөрэнэ сылдьан көҥүл туспуута институт хамандатын Дальнай Восток уонна Сибиэр сэлиэтэлэр Красноярскай куораттарыгар ыытыллыбыта. Бэйэтэ көҥүл туспуута спорт маастарыгар кандидат. Интернат-оскуола иитэччитинэн, музейга үлэлэбэтэ.

Туох барыта силистэхх. Киһи киһиэхэ кэмигэр көмөлөһүүтэ, сүбэтэ туохтаҕар да күүлү. Үлэбэр, оҕохпор, киһи буолуубар, үрдүүрбэр, дьиэ кэргэним, доруобуйам, олорор, үлэлиир сирим тирэх буолаллар. Ол курдук завуһунан Т.С.Евграфова, директорынан М.Д.Гуляев үлэлиир кэмнэригэр Россия үрдүнэн оскуола кабинеттарын көрүү күрэхтэр кыттан, биириинэ оскуолабыт психология кабинета бочуоттаах үһүс миэстэни ылбыта.

Мин бэйэм республикаҕа дьахталлартан бастакы социальнай педагог-этнолог идэтин баһылаан, кыһыл дипломунан бүтэрбитим. РФ Журналистарын союзун чилиэнэ буолбутум, албаҥ билбитим, аан дойду эмчиттэрин съеһигэр кыттыбытым. Барыта бу томтортон. Маҥа олорор араас дьыҥылаахтык кырдьаҕастар, аҕа көлүүнэ дьон олоҥу сыаналлыылара ураты, олохпо тардыһыылара күүстээх, оҥоҥу иитиигэ үөрүйэхтэрэ баай.

Бу үбүлүйдэх түгэнигэ олус истиҥник саныыр-ахтар, күүдү аҕа саастаах учууталларбытын санаан аҕаҕар наадалаах: К.Д.Потапов, Т.П.Эверстова, А.П.Ермолаев, В.Ф.Ермолаев, К.С.Постников, П.Е.Спиридонов, Р.Р.Абрамов, М.П.Ефимов. Аҕа көлүүнэ албан аттааҕар таһыйбит суолларын араас оттуктан сайыннаран иҥиэрин. Кинилэр онорбуттара күн бүгүн сылааһынан сыдьаайа, итиннэн илгийэ турар. Саас-үйэ тухары албан аат буолуохтун.

"Билии-көрүү цитаделлэх,
Эт-хаан сайдыытыгар
Өй-санаа үөскэтиллэр
Кэрэ эйэҕэстиэр ирдэбит
Убаастабыллаах учууталлар,
Чэбдигириик, тумсуу,
Ил-эйэ туйгэлэтэ
Кириэр оскуолабыт бараҕан!
Үөлэҕэх эйэни
Аар-саарга туспэппит
Утуо тыл дьол-сорох ирдэллаах
Бу сирэх мөлдьүгүн дьоллоҥун!
Үбүлүөй тумсуутун цөкүүтэ,
Эйиэ доскуутуттан туспэппит.
Сохпан дьиҥэ ыраллаах
Быа тумсуөҥүн бөлөхпит!
Утуо кэмнэт эйиэ дьиэбитигэр
Сөрдьөгө, сылаах көтөҕүн кэтэрдин,
Үөнэр күннүүгэр ситиһиилэри,
Олохпутугар цөкүүнү ааллын!
Кыалыгыт-сүбэбит куоттатын!"

ЕМКАЖЕНКИНА,
педагогическай үлэ ветерана,
"Билии" общество лектора.